

การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1

ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต

Cross-Cultural Adaption of Students in 2+2 and 3+1 of Chinese Language

Department, Rangsit University

Received 11 March, 2021

Revised 7 June, 2021

Accepted 23 June, 2021

ณัฐมาภรณ์ เดชราช¹, ปิยวรรณ เพ็ญนรพัฒน์² และ ปัตต์ ยอดระบำ³

Natchaporn Dechrach^{*}, Piyawan pengnoraphut and Patt yodrabum

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต โครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อกำหนดแนวทางให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 61 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์นักศึกษาในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 5 คน จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ และมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ และใช้แบบสอบถามกับนักศึกษา

¹ผู้ประสานงานฝ่ายต่างประเทศและหัวหน้าภาควิชาภาษาจีน ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

e-mail : natchaporn.d@rsu.ac.th

²ปิยวรรณ เพ็ญนรพัฒน์ นักศึกษาสาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

³ปัตต์ ยอดระบำ นักศึกษาสาขาภาษาจีน ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ประสานงานหลัก: ณัฐมาภรณ์ เดชราช

Coordinator for International Relations / Head of Chinese Language Department, Faculty of Liberal Arts, Rangsit University

Thailand, e-mail : natchaporn.d@rsu.ac.th

Student of Chinese Language Department, Faculty of Liberal Arts, Rangsit University Thailand, e-mail :

piyawan.p60@rsu.ac.th

Student of Chinese Language Department, Faculty of Liberal Arts, Rangsit University Thailand, e-mail : patt.y60@rsu.ac.th

* Corresponding author: Natchaporn Dechrach

ในโครงการศึกษาฯ จำนวน 61 คน ซึ่งแบบสอบถามประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปและการปรับตัว 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียน 2) ด้านการสื่อสาร 3) ด้านสังคมและคำถามปลายเปิด

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีที่สุดในด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวที่ 4.04 รองลงมาคือด้านการเรียน มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวที่ 3.84 และสุดท้ายคือด้านการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัวที่ 3.60 ซึ่งทั้ง 3 ด้านอยู่ในเกณฑ์มาก นอกจากนั้นยังพบว่านักศึกษามีปัญหาการปรับตัวด้านที่พักและด้านอาหาร ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ก่อนที่จะเดินทางไปศึกษาในโครงการดังกล่าว นักศึกษาควรพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีน เข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมและอบรมก่อนเดินทาง การทำความรู้จักกับรุ่นพี่ที่เคยศึกษาในโครงการต่าง ๆ ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางสำหรับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยที่จะเดินทางไปศึกษาต่อในประเทศจีน

คำสำคัญ : การปรับตัวข้ามวัฒนธรรม นักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2 และ 3+1
ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยในประเทศจีนที่ร่วมมือกับ
มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The objective of this research were: to explore the adaptation among students enrolled in the 2+2 and 3+1 Continuing Educational Program of the Chinese Department, Rangsit University and to adopt the approach for the students of the Chinese Language Department who are interested to participate in the 2+2 and 3+1 Continuing Educational Program of the Chinese Language Department, Rangsit University. The mixed-methods methodology was employed using the interview guideline and survey questionnaire. A group of five students from three Chinese universities consisted of Guangxi Normal University, Beijing Language and Culture University, and Shanghai International Studies University participated in the interviews. In terms of surveys, the questionnaires were distributed to sixty-one students enrolled in the 2+2 and 3+1 Continuing Educational Program of the Chinese Language Department, Rangsit University from

2016 to 2018. The questionnaire is comprised of general information and three aspects of adaption: 1) education 2) communication 3) socialization, and open-ended question.

The research findings suggested the adaptation which students could pursue the best was socialization at an average score of 4.04. The second was education at an average score of 3.84 while the communication was the last at an average adaption score of 3.60. All three aspects were at the optimum level. In addition, it was found that the students had run to difficulties with accommodation and food. The research recommendations were: the students should develop the communication skill in Chinese, participate in the organized preparation activities and training sessions before traveling, and acquaint with senior students who had enrolled in other related programs of the Chinese Language Department, Rangsit University. These recommendations would be positively contributed to the cross-cultural adaptation among Thai students who enrolled in the programs to study in China.

Keywords: Cross-cultural adaption, Students of the 2+2 and 3+1 Continuing Educational Program of the Chinese Language Department, Rangsit University Chinese Universities Collaborated with Rangsit University

1. บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 ที่กำหนดให้มีการเทียบโอนผลการเรียนจากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต จึงได้สรรหาความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน โดยได้มีการลงนามความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยครูกวางสี เมืองกุ้ยหลิน (GXNU)⁴ และมหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา โครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ได้เริ่มดำเนินโครงการนี้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 เป็นต้นมา กระทั่งในปีการศึกษา 2561 มหาวิทยาลัยรังสิตได้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการดังกล่าวกับมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ (SISU) และในปีการศึกษา 2562 จึงได้มีนักศึกษาสนใจเข้าร่วมโครงการดังกล่าวเป็นปีแรก

โครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1⁵ ที่ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยรังสิต มีอยู่ด้วยกัน 3 มหาวิทยาลัยในประเทศจีน ได้แก่ มหาวิทยาลัยครูกวางสี เมืองกุ้ยหลิน ซึ่งเป็นเมืองที่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง กรุงปักกิ่ง ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการค้า การลงทุน การเมือง การศึกษาและวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทยและอีกหนึ่งมหาวิทยาลัยคือ มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ ตั้งอยู่ที่เซี่ยงไฮ้ซึ่งเป็นมหานครที่มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจ การค้า เทคโนโลยี การศึกษาและการลงทุน ไม่แพ้ประเทศทางทวีปตะวันตก ซึ่งทั้ง 3 มหาวิทยาลัยนี้ มีตำแหน่งที่ตั้งสภาพภูมิอากาศ สังคมและการเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2548, น. 48) กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งส่วนบุคคลและพฤติกรรมทางสังคม เป็นการเรียนรู้วิถีคิด ความรู้สึกและวิถีแสดงพฤติกรรมในรูปแบบแผนใหม่เพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมเจ้าบ้าน ซึ่งรวมกันเรียกว่าเป็นการปรับตัวทางวัฒนธรรม (Acculturation)

⁴กวางสี นอกจากจะเรียกว่า กวางสี แล้วยังมีชื่ออีกมากที่ผู้คนใช้เรียกกันไม่ว่าจะเป็น กว่างสี กว่างซี หรือกวางซี ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้คำว่า กวางสี ตามการเลือกใช้คำที่ปรากฏในเพจ facebook โครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2, 3+1 ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

⁵หลักสูตรความร่วมมือในการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ภาษาจีนระหว่างมหาวิทยาลัยรังสิตกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ (จีน) ซึ่งผู้เรียนต้องใช้เวลาเรียนภาษาจีนที่ประเทศไทยเป็นเวลา 2 ปี / 3 ปี และต้องเดินทางไปเรียนที่มหาวิทยาลัยในประเทศจีน โดยใช้เวลาเรียนอีก 2 ปี / 1 ปี ตามหลักสูตรกำหนด

โครงการดังกล่าวได้ดำเนินโครงการมาเป็นระยะเวลาสิบกว่าปีแล้ว แต่ยังไม่เคยมีการสำรวจหรือศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาด้านการปรับตัวของนักศึกษาในโครงการดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม จากประสบการณ์ของผู้วิจัยและการบอกเล่าของอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการดังกล่าว จะมีเฉพาะแค่การบอกเล่าของผู้ที่เคยไปศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 หรือการได้รับทราบปัญหาของนักศึกษาจากการปฐมนิเทศนักศึกษาในโครงการของอาจารย์ในภาควิชาภาษาจีน ซึ่งก็จะพบปัญหาซ้ำ ๆ ว่า ผู้ที่ศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ที่มหาวิทยาลัยในประเทศจีน ปัญหาในช่วงแรกๆ ที่ไปศึกษา เช่น ปัญหาด้านการฟัง เนื่องจากไม่คุ้นเคยกับสำเนียงของภาษาถิ่นจีนบ้าง คนจีนปากกึ่งพูดเร็วและทุกการออกเสียงมีคำควบกล้ำ (儿话音) มากจนฟังไม่รู้เรื่อง ไม่ค่อยรู้คำศัพท์ทำให้ไม่สามารถที่จะสื่อสารได้ เวลาเรียนเข้ากว่าประเทศไทย รสชาติอาหารจีนที่มันและเลี่ยน อากาศที่ประเทศจีนจะหนาวมาก บางแห่งอุณหภูมิติดลบหรือหิมะตก บางมหาวิทยาลัยมีเครื่องทำความร้อนในห้องพัก บางแห่งไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรเลย เป็นต้น ทำให้ผู้ที่เดินทางไปศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในประเทศจีนต้องมีการปรับตัวอย่างกะทันหัน อย่างไรก็ตาม บุคคลซึ่งเดินทางไปศึกษาต่อต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นแบบระยะสั้นหรือระยะยาว ในช่วงแรกของการเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่นั้น ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ซึ่งการที่มนุษย์คนหนึ่งเกิดและเติบโตมาจากวัฒนธรรมหนึ่งย่อมต้องได้รับการหล่อหลอมจากสังคมและวัฒนธรรมนั้นๆ ผ่านกระบวนการเรียนรู้และซึมซับเข้าสู่ตนเองจนกลายเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติในสังคม ทำให้เมื่อมนุษย์เราต้องไปดำรงชีวิตอยู่ในวัฒนธรรมอื่นที่มีความแตกต่างจากเดิม การรับรู้แนวคิดและวิธีการจะปรับตนเองทำให้ตนเองไม่รู้สึกละแตกต่างจากบุคคลอื่น เพื่อให้เข้ากับบรรทัดฐานและวิถีปฏิบัติของสังคมนั้นๆ ให้ได้ (陈国明, 2012, p.112) เปรียบเสมือนการปรับตัวเพื่อเอาชีวิตรอดให้อยู่รอดได้ในสังคม

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีการปรับตัวทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นรากฐานจากผลผลิตและพื้นฐานการปรับตัวของมนุษย์ วัฒนธรรมเป็นความคิดและค่านิยมที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เพื่อต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และวัฒนธรรมก็เกิดจากการเรียนรู้ผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้

การปฏิบัติ ผ่านสัญลักษณ์ ผ่านภาษาทำให้นักุญสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีระเบียบแบบแผน โดยวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งทำให้นักุญต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป (มัญชิ โชติรสฐิติ, 2556, น.17)

เมตตา วิวัฒนานุกูล (2548) กล่าวว่า การปรับตัวทางวัฒนธรรม (Acculturation) คือการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว เรียนรู้แบบแผนพฤติกรรมต่าง ๆ ทางสังคม เรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมหรือวัฒนธรรมที่เกิดหรือเติบโตมาพร้อมกับผู้อื่นจึงเป็นการเข้าสู่วัฒนธรรมของตนเอง (Enculturation) และเมื่อต้องเข้าไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่งที่แตกต่างไปจากเดิม มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใหม่ จึงเกิดการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ (Acculturation) โดยการเริ่มค้นหา ใช้พฤติกรรมในรูปแบบใหม่ เกิดการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้เกิดความคุ้นเคยและเกิดการยอมรับบรรทัดฐานของสังคมใหม่หรือค่านิยมบางประการของสังคมใหม่เกิดขึ้น หรือมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างไปจากเดิม (Deculturation) อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกของการเข้ามาอยู่ในวัฒนธรรมใหม่นั้น ผู้ที่เข้ามาอยู่ใหม่จะต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในการปรับตัวทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นความเครียด ความกังวล ความไม่แน่ใจในการสื่อสารกับคนต่างวัฒนธรรม รวมถึงเรื่องการตระหนกทางวัฒนธรรม โดยปัญหาของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากคนละวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมที่ต่างกันมีผลต่อความแตกต่างในการรับรู้ และการตีความสารที่ได้รับ การขาดประสบการณ์ร่วมกัน (Shared Experience) หรือมีกรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ที่ต่างกันจึงเป็นอุปสรรคสำคัญที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือความไม่เข้าใจกันเกิดขึ้นโดยจำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้และความคิด (Cognitive Domain) ด้านทัศนคติและความรู้สึก (Affective Domain) และด้านพฤติกรรม (Behavioral Domain)

陈国明 (2012) การรับรู้แนวคิดและวิธีการที่จะปรับตนเองเพื่อให้เข้ากับบรรทัดฐานและวิถีปฏิบัติของสังคมนั้นๆ และให้อยู่รอดในสังคมได้จึงจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการปรับตัว ซึ่งได้เสนอแนวคิดในด้านนี้ไว้ 2 ประการ คือ 1) การดัดแปลง (Adaptation) เป็นการปรับตัวทางชีวภาพหรือทางร่างกาย เป็นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดในสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผู้คนย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในสังคมใหม่แล้วต้องทำการปรับตัวเองเพื่อให้เกิดความสมดุลทางชีวภาพและถ่ายทอดกันด้วยวิธีการทางชีวภาพ 2) การปรับเปลี่ยนทางสังคม (Social Adjustment) เป็นการปรับตัวเพื่อทำให้สามารถอยู่ในภาวะที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ ที่เกิดจากผลความขัดแย้งของทั้งผู้ย้ายถิ่นใหม่และผู้ย้ายถิ่นเดิม เนื่องจากการปรับตัวทางสังคมจะมีการถ่ายทอด

โดยทางวัฒนธรรมและประเพณีทำให้ต้องปรับตัวเข้าหากัน (มัญชรี โชติรสฐิติ, 2556, น.23) ทั้งนี้ ฝ่ายไหนจะเป็นผู้ที่ต้องปรับตัวมากกว่าหรือน้อยกว่ากันนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมนั้นๆ ด้วยอีกทาง

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยและสาเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัวนั้นมีมากมายไม่ว่าจะเป็นแรงกระตุ้นจากสังคมหรือจากความต้องการของตัวเอง จุฑาทิพย์ บุญรอด (2545, น. 103-108) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับตัวมี 3 อย่างคือ 1) แรงขับและความต้องการเป็นแรงผลักดันให้มนุษย์แสวงหาการตอบสนองความต้องการของตนเองและเมื่อเกิดอุปสรรคมาทำให้ไม่สามารถตอบสนองสิ่งที่มนุษย์ต้องการนั้นได้ก็จะทำให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อผ่อนคลายความต้องการนั้นซึ่งเรียกว่า “การปรับตัว” 2) แรงกระตุ้นจากสังคม เป็นสิ่งที่เกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทำให้มนุษย์ต้องมีการปรับตัว 3) ความสนใจหรือจุดมุ่งหมายของชีวิตของมนุษย์ โดยความสนใจหรือจุดมุ่งหมายของชีวิตของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไปจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งแนวคิดนี้แตกต่างจากแนวคิดของ (Li Danjie, 2007, p. 197-198) อ้างใน (Ren Zhiyuan, 2012, p. 185-201) ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการปรับตัวมี 2 อย่างคือ 1) ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย ระดับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการสนับสนุนทางสังคม 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย ความแตกต่างระหว่างบุคคล บุคลิกภาพและความรู้ เป็นต้น

ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกิดจากความต้องการทางร่างกาย หรือความต้องการทางจิตใจ ต่างเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทั้งสิ้น โดยความต้องการนี้เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์พยายามแสวงหาการตอบสนองความต้องการของตนเองและยังมีแรงกระตุ้นจากสังคมเป็นสิ่งที่เกิดจากสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปทำให้มนุษย์จำเป็นต้องมีการปรับตัว งานวิจัยของ มัญชรี โชติรสฐิติ (2556, น. 42-43) เรื่องการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ โดยศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม รวมทั้งปัจจัยที่เอื้อต่อการปรับตัว ซึ่งส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาเรื่องของภาษามากที่สุด ด้วยความแตกต่างทางด้านภาษามีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม ในขณะที่ รัชรัช วิกิตภูมิประเทศ (2556, น. 235) ศึกษาเรื่องการปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมกรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เพื่อศึกษาการปรับตัวการเปรียบเทียบทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ พบว่านักศึกษาจีนมีการปรับตัวทาง

สังคมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านคือ ด้านวัฒนธรรมไทย ด้านการเรียน ด้านสภาพความเป็นอยู่ เงื่อนไขทางการเงิน และด้านสุขภาพกายและจิต ตามลำดับจากมากไปน้อย

นอกจากนี้ ผลการศึกษาของ Supapit (2011, p. 12) เรื่อง การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในประเทศจีน กรณีศึกษานักศึกษาไทยที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยกวางโจว ประเภท การศึกษาระยะสั้น พบว่าช่วงแรกที่นักศึกษาไม่มีความรู้ด้านวัฒนธรรมและขาดการสื่อสารกับผู้คนในท้องถิ่นจึงทำให้เป็นปัญหาในการปรับตัวอย่างมาก แต่ช่วงหลังนักศึกษาต้องการที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นให้ได้ จึงให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น และในท้ายที่สุดนักศึกษากลุ่มดังกล่าวก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมและลดความวิตกกังวลในการใช้ชีวิตในต่างประเทศได้

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสารต่างวัฒนธรรมของ เมตตา วิวัฒนานุกูล (2548) และแนวคิดเรื่องกระบวนการปรับตัวของ 陈国明 (2012) เป็นแนวทางสำหรับการวิเคราะห์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาสาขาภาษาจีน โครงการ 2+2 และ 3+1 ที่ไปศึกษา ณ มหาวิทยาลัยในประเทศจีน

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ที่ประเทศจีน ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต
- 2) เพื่อกำหนดแนวทางให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่องในประเทศจีน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิต ระดับปริญญาตรี ที่ไปศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ที่มหาวิทยาลัยคุววงสี มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง และมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ ในปีพ.ศ. 2559 - 2561 ทั้งหมด

71 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ตามแนวคิดของทาโร ยามาเน (Taro yamane, 1970) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) รวม 61 คน

1) ขอบเขตด้านประชากร: ประชากรคือนักศึกษาไทยในระดับปริญญาตรี ภาควิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในโครงการต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ในปีการศึกษา 2559 – 2561 ใช้สูตรทาโร ยามาเน ในการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จาก 71 คน ได้ 61 คน กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 61 คน

2) ขอบเขตด้านเนื้อหา: ตัวแปรอิสระได้แก่ เพศ โครงการที่ไปศึกษา สถานภาพ และผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน ส่วนตัวแปรตาม คือ การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของนักศึกษาไทย ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเรียน ด้านการสื่อสาร และด้านสังคม

3) ขอบเขตด้านพื้นที่: งานวิจัยนี้เป็นกรณีสำรวจ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อในโครงการต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ในมหาวิทยาลัยครุทวารวสี มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสัมภาษณ์ (Interview) เกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ที่ประเทศจีน ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต แล้วนำปัญหาที่ได้จากการสอบถามมาแยกประเด็นและสร้างแบบสอบถาม

2) แบบสอบถาม (Questionnaire) ส่วนแรกเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สองเกี่ยวกับการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ ทั้งหมด 3 ด้านคือ ด้านการเรียน ด้านการสื่อสารและด้านสังคม โดยอ้างอิงแนวคิดของ (มัญชรี โชติรสจิตติ, 2556, น. 32) โดยแต่ละด้านมีคำถาม 5 ข้อ และส่วนสุดท้ายคือคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.3 วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ตามขั้นตอนดังนี้คือ 1) สัมภาษณ์นักศึกษาในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต จำนวน 5 คน จากมหาวิทยาลัยครุทวารวสี มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง และมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์คือ ปัญหาที่พบและวิธีการแก้ไขในการปรับตัวในต่างประเทศ 2) วิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์โดยแยกประเด็นและนำข้อมูลที่

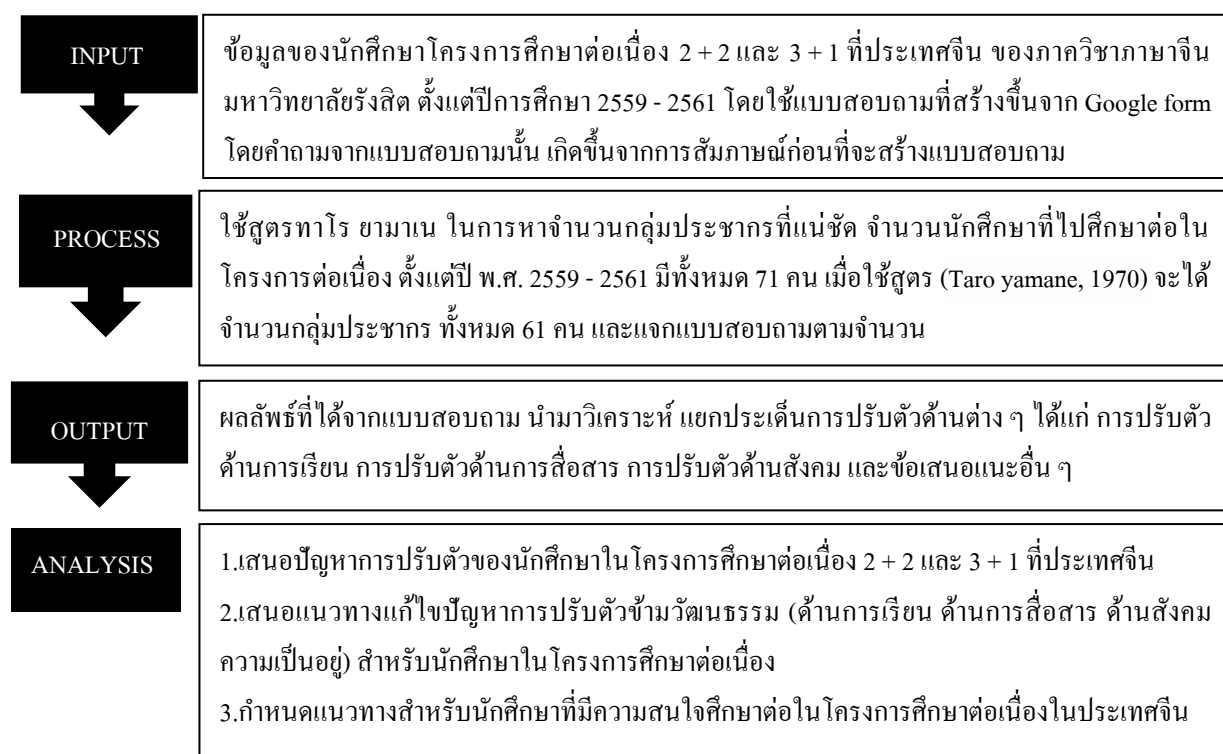

ได้มาสร้างคำถามเพื่อใช้ในแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 4) รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้ 5) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยในส่วนของ ส่วนที่ 1 และ 2 ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลการปรับตัวในแต่ละด้าน ใช้สูตร SUM ในการหาค่าร้อยละ ใช้สูตร AVERAGE ในการหาค่าเฉลี่ย และใช้สูตร STDEV ในการหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเป็นประเด็นแล้วนำเสนอในรูปแบบพรรณนา และใช้เกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลของ ปิยนุช ทองทั่ว (2552, น. 48-50) ในการแปลความหมายของการปรับตัวแต่ละด้าน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2 และ 3+1 ในประเทศจีน
- 2) กำหนดแนวทางให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่องในประเทศจีน

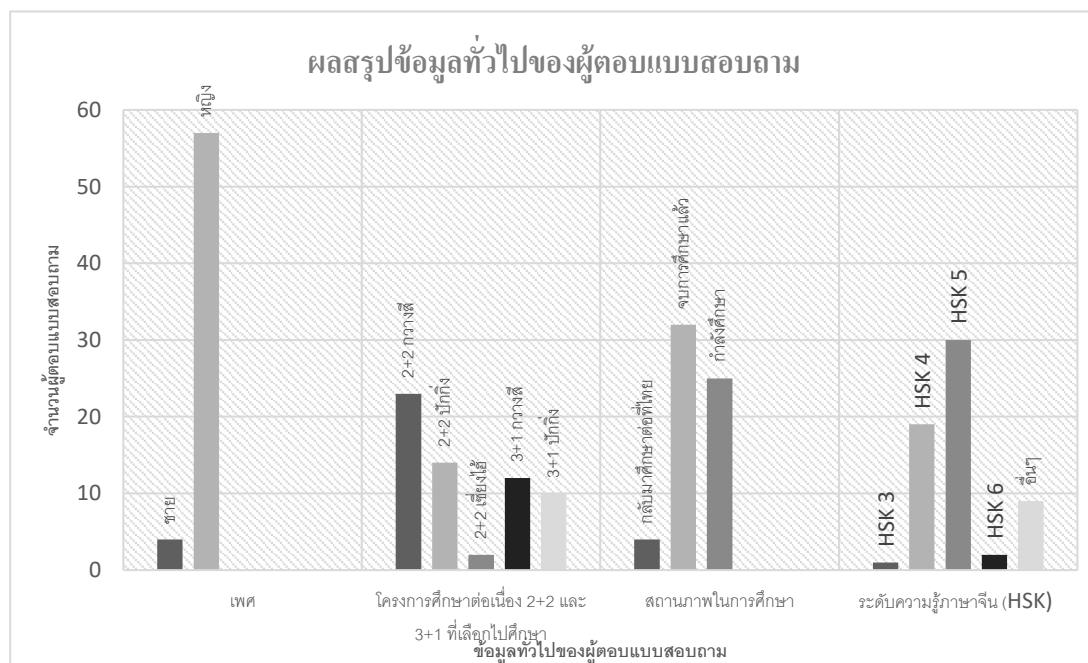
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

7. ผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ที่ประเทศจีน มหาวิทยาลัยรังสิต จากการศึกษาและรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2563 - 21 ตุลาคม 2563 โดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาที่ไปศึกษาในปี พ.ศ. 2559 - 2561 จำนวน 71 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 61 คน คิดเป็นร้อยละ 85.92 โดยอีก 10 คนที่ไม่ได้ตอบแบบสอบถามเนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อได้ คิดเป็นร้อยละ 14.08 และ แบบสัมภาษณ์จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.04 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมมาจำแนกข้อมูลได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

ภาพที่ 1 ภาพแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนของข้อมูลทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร้อยละ 93.4 เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และโครงการที่นักศึกษาเลือกไปศึกษามากที่สุดในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 คือมหาวิทยาลัยครูกวางสี มหาวิทยาลัยภาษาวัฒนธรรมปักกิ่ง ตามลำดับจากมากไปน้อย และ มีนักศึกษาที่เลือกไปศึกษาโครงการต่อเนื่อง 2 + 2 ที่มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้น้อยที่สุด

นอกจากนั้นแล้วในส่วน of สถานภาพนักศึกษา พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาแล้ว ร้อยละ 52.5 ลำดับต่อมาคือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่และมีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ตัดสินใจกลับมาศึกษาต่อที่ประเทศไทย ประเด็นสุดท้ายคือนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) โดยนักศึกษามีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK5) มากที่สุด คือร้อยละ 49.2 ลำดับต่อมาคือมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK4) (HSK6) และ (HSK3) ตามลำดับจากมากไปหาน้อย

1) ข้อมูลการปรับตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการสำรวจการปรับตัวของนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 มหาวิทยาลัยรังสิต ทั้งหมด 3 ด้านคือ การปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านการสื่อสาร และการปรับตัวด้านสังคม โดยจำแนกได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลการปรับตัวด้านการเรียน

	ข้อคำถาม	จำนวนผู้ตอบ แบบสอบถาม (คน)	ค่าเฉลี่ย คะแนน การปรับตัว	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่าเฉลี่ย รวม
การปรับตัว ด้านการเรียน	เพื่อนนักศึกษาชาวไทยที่ไปในโครงการฯ ด้วยกันในชั้นเรียนมีความช่วยเหลือกันที่ดี	61	4.13	0.88	3.84
	นักศึกษาไม่มีปัญหาด้านเวลาที่ต่างกัน ระหว่างที่ประเทศไทยกับประเทศจีน	61	4.03	0.93	
	อาจารย์สั่งการบ้านชัดเจน	61	4.03	0.76	
	อาจารย์มอบหมายงานอย่างเหมาะสม	61	4.00	0.78	
	การศึกษาของประเทศจีนมีระบบการสอน ที่เหมือนกันกับประเทศไทย	61	3.02	1.05	

การปรับตัวด้านการเรียน มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 61 คน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยรวมการปรับตัว เท่ากับ 3.84 อยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่าในการปรับตัวด้านการเรียนนี้เพื่อนร่วมชั้นของนักศึกษาที่ไปศึกษาในโครงการมีความช่วยเหลือกันที่ดี และได้รับคะแนนการปรับตัวอยู่ในลำดับมากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาไม่มีปัญหาด้านเวลาที่ต่างกันระหว่างที่ประเทศไทยกับประเทศจีน อาจารย์สั่งการบ้านชัดเจน อาจารย์มอบหมายงานอย่างเหมาะสมและการศึกษาของ

ประเทศจีนมีระบบการสอนที่เหมือนกันกับประเทศไทย โดยมีค่าคะแนนเรียง ลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ตาราง 2 การปรับตัวด้านการสื่อสาร

การปรับตัวด้านการสื่อสาร	ข้อความถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)	ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยรวม
	นักศึกษาสามารถเข้าใจสำเนียงภาษาแต่ละถิ่นได้อย่างชัดเจน	61	3.40	0.75	3.60
	นักศึกษามีความกล้าที่จะพูดภาษาจีนในที่สาธารณะ	61	3.90	0.86	
	นักศึกษาสามารถฟังและจับใจความภาษาจีนได้	61	3.63	0.72	
	นักศึกษามีความรู้ที่เพียงพอในด้านไวยากรณ์ที่จะสื่อสาร	61	3.55	0.73	
	นักศึกษามีการใช้วocabularyภาษาในการสื่อสาร	61	3.53	1.00	

การปรับตัวด้านการสื่อสาร มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 61 คน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยรวมการปรับตัว เท่ากับ 3.60 อยู่ในเกณฑ์มาก จะเห็นได้ชัดว่าการปรับตัวด้านการสื่อสาร นักศึกษามีความกล้าที่จะพูดภาษาจีนในที่สาธารณะมากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาสามารถฟังและจับใจความภาษาจีนได้ นักศึกษามีความรู้ที่เพียงพอในด้านไวยากรณ์ที่จะสื่อสาร นักศึกษามีการใช้วocabularyภาษาในการสื่อสาร และนักศึกษาสามารถเข้าใจสำเนียงภาษาแต่ละถิ่นได้อย่างชัดเจน โดยมีค่าคะแนนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ตาราง 3 การปรับตัวด้านสังคม

การปรับตัวด้านสังคม	ข้อความถาม	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)	ค่าเฉลี่ยคะแนนการปรับตัว	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าเฉลี่ยรวม
	นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนใหม่ได้	61	4.00	0.76	4.04
	นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี	61	4.42	0.66	
	นักศึกษากล้าที่จะเข้าไปคุยกับชาวต่างชาติ	61	4.00	0.80	
	นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น	61	4.39	0.77	
	นักศึกษากล้าเข้าร่วมกิจกรรมถึงแม้จะไม่มีคนไทยก็ตาม	61	3.40	1.14	

การปรับตัวด้านสังคม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 61 คน โดยค่าคะแนนเฉลี่ยรวมการปรับตัว เท่ากับ 4.04 อยู่ในเกณฑ์มาก จะเห็นได้ชัดว่าการปรับตัวด้านสังคม นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี มากที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดขึ้น และนักศึกษาสามารถทำงานร่วมกันกับเพื่อนใหม่ได้และนักศึกษากล้าที่จะเข้าไปคุยกับชาวต่างชาติ โดยมีค่าคะแนนการปรับตัวเท่ากันอยู่ที่ 4.00 ส่วนลำดับสุดท้ายคือนักศึกษากล้าเข้าร่วมกิจกรรมถึงแม้จะไม่มีคนไทยก็ตาม โดยมีค่าคะแนนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

2) ข้อมูลการปรับตัวด้านอื่น ๆ

ผลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่มีผู้ให้ข้อมูลด้านอื่น ๆ จำนวนทั้งหมด 22 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36.06 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 61 คน พบว่า มีปัญหาการปรับตัวด้านอื่น ๆ อีกสองด้าน คือ ปัญหาการปรับตัวด้านอาหารการกิน และปัญหาการปรับตัวด้านที่พักอาศัย

โดยความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถามเช่น “ช่วงแรกที่ไม่ไป ไม่คุ้นชินกับอาหารเมืองก๊วยหลิน” “ไม่สามารถทานอาหารของเมืองเซี่ยงไฮ้ที่มีปริมาณน้ำมันมาก ได้” หรือไม่ว่าจะเป็นด้านที่พักอาศัยที่มีผู้ตอบแบบสอบถามบอกว่า “ค่าเช่าห้องพักของมหาวิทยาลัยที่เซี่ยงไฮ้แพงมาก เทอมละประมาณ 50,000 บาท” หรือกระทั่งเรื่องการซักผ้า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อมูลว่า “เนื่องจากแต่ละชั้นจะมีเครื่องซักผ้าและเครื่องปั่นผ้าเพียง 1 เครื่อง บางครั้งอาจไม่ได้ซักชั้นเดียวกับห้องที่อยู่ บางครั้งต้องเอาเสื้อผ้าขึ้นไปซักชั้นอื่นและเครื่องปั่นผ้าก็ไม่มีประสิทธิภาพ” “ห้องพักที่ก๊วยหลินเก่าและต้องอยู่แบบสามคน บางครั้งต้องอยู่กับชาวต่างชาติไม่ได้อยู่กับเพื่อนชาวไทยทำให้ต้องปรับตัวมาก” “ที่ก๊วยหลินต้องตากผ้าหน้าห้อง” “ไม่ชินกับการคายเศษอาหารไว้บนโต๊ะอาหาร” “ไม่ชินกับการใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหาร” “อ่านเมนูอาหารไม่ออก เวลาจะสั่งอาหารคือขอภาพอาหารจากทางร้าน แล้วสั่งอาหารตามรูปภาพ” หรือไม่กี่ “ให้ทางร้านแนะนำเมนูให้แล้วจึงค่อยสั่งอาหาร” เหล่านี้เป็นต้น

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

7.1 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ดังกล่าวข้างต้น สามารถจำแนกการอภิปรายผลได้ 3 ประเด็น คือ 1) ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การปรับตัวด้านต่าง ๆ 5 ด้าน และ 3) ข้อเสนอแนะอื่นๆดังนี้

1) ด้านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 61 คน จำแนกข้อมูลทั่วไปได้ 4 ประเภท คือ ด้านเพศ ซึ่งมีจำนวนเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ประเด็นต่อมาคือโครงการที่เลือกไปศึกษาต่อ ซึ่งมีทั้งแบบระยะสั้นคือ 1 ปีหรือ 1.5 ปี หรือแบบระยะยาวคือ 2 ปีหรือ 2.5 ปี ด้วยระยะเวลาที่แตกต่างกันนี้ มีผลต่อการปรับตัวด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน (Supapit, 2011, p.12) ทำให้การปรับตัวของนักศึกษานั้นอาจจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาด้วย ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อด้านการเรียน ด้านการสื่อสาร และด้านสังคม รวมถึงสถานภาพของนักศึกษาด้วย จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า จำนวนนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 มหาวิทยาลัยครุราชภูมิ มีจำนวนมากที่สุด และด้วยระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ต่างประเทศที่นานกว่าโครงการอื่น จึงเป็นอีกปัจจัยที่ทำให้นักศึกษากลุ่มดังกล่าวมีระยะเวลาในการปรับตัวได้มากกว่าและดีกว่านักศึกษาโครงการระยะสั้น

นอกจากนั้นแล้วด้านสภาพของนักศึกษาพบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาและมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK5) และมีนักศึกษาในโครงการส่วนหนึ่งที่กลับมาศึกษาต่อที่ไทย ไม่ใช่เพราะว่าเขาไม่สามารถปรับตัวได้แล้วเลือกกลับมาประเทศไทย แต่เป็นเพราะสถานการณ์โควิด-19 เมื่อต้นปี 2020 จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ให้นักศึกษากลุ่มดังกล่าวตัดสินใจกลับมาศึกษาต่อที่ไทย นอกจากนั้น เรายังอนุมานได้ว่าในส่วนของผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) นั้นมีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาเช่นเดียวกัน (สุพิชฌาย์ ทวีธนวริยา, สุกัญญา วศินานนท์, Liu Jiaxiang, 2559, น.12) ตามหลักเกณฑ์การสมัครเข้าร่วมโครงการของภาควิชาภาษาจีนไม่ได้ระบุผลการสอบวัดระดับไว้ก่อนไป แต่มหาวิทยาลัยในประเทศจีนทุกแห่งจะกำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีทุกชั้นปี ต้องมีผล HSK5 ก่อนจบการศึกษา นักศึกษาบางคนก่อนเดินทางไปศึกษาที่ประเทศจีนไม่มีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) เลย ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวด้านการสื่อสาร การมีคลังคำศัพท์น้อยทำให้ฟังไม่ออก ไม่กล้าพูด ไม่กล้าสื่อสารกับอาจารย์ หรือผู้คนในท้องถิ่นนั้น ๆ

2) ปัญหาการปรับตัวและแนวทางแก้ไข

จากผลการวิจัย ปรากฏว่านักศึกษามีการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาจำแนกได้ทั้งหมด 5 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านการสื่อสาร ด้านสังคม ด้านอาหารและด้านที่พักอาศัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดปัญหาการปรับตัวต่างวัฒนธรรมของเมตตา วิวัฒนานุกูล, (2548) และแนวคิดกระบวนการปรับตัวของ 陈国明 (2012) โดยผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นประเด็นย่อย ดังนี้

(1) การปรับตัวด้านการเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวดังกล่าวอยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้แม้ว่าในช่วงแรกที่นักศึกษาเดินทางไปถึงใหม่ ๆ จะมีปัญหาการเรียนตามเพื่อนร่วมชั้นไม่ทัน ฟังอาจารย์พูดไม่ออก เข้าเรียนไม่ทันและไม่เข้าใจในสิ่งที่อาจารย์พูดหรือสื่อสาร ระบบการเรียนที่จีนไม่เหมือนประเทศไทยเลย ปัญหาเรื่องความแตกต่างของเวลาประเทศไทยและประเทศจีนก็มีผลต่อการเข้าเรียน เช่น มหาวิทยาลัยที่จีนจะเข้าเรียนเวลา 08.00 น. ซึ่งเร็วกว่าเวลาประเทศไทย 1 ชั่วโมง อาจารย์ชาวจีนจะไม่รอนักเรียนที่มาสาย ระบบการสอนหรือสอบจะไม่มีความยืดหยุ่นมากเหมือนกับที่ประเทศไทย ดังนั้นการที่จะเรียนตามเพื่อนให้ทัน ฟังทันและเข้าใจในสิ่งที่อาจารย์สื่อสารได้ ต้องมีความพยายามอย่างมากในช่วงแรก ดังนั้น ก่อนที่จะตัดสินใจเข้าร่วมโครงการไปศึกษาต่อประเทศจีน ควรมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน ระดับ4 (HSK4) เพราะระดับนี้ เป็นระดับที่นักศึกษาสามารถฟัง พูด อ่าน เขียนได้ดี คลังคำศัพท์ที่ควรรู้คือ 1,200 คำ

ซึ่งก็สอดคล้องต่อความจำเป็นในการสื่อสารทั้งด้านการเรียนและในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้การเรียนที่ประเทศจีนควรหมั่นฝึกฝน เตรียมบทเรียนล่วงหน้า เข้าเรียนให้ตรงเวลา และฝึกอ่าน คำศัพท์ ฝึกเขียนคำศัพท์ให้มาก ๆ จะสามารถลดปัญหาด้านการเรียนและค่อย ๆ ปรับตัวให้เข้ากับ สิ่งแวดล้อมใหม่ได้อย่างรวดเร็ว

(2) การปรับตัวด้านการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเมตตา วิวัฒนานุกูล, (2548) เมื่อต้องเข้าไปสู่อีควัฒนธรรมหนึ่งที่แตกต่างกันไปจากเดิม มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมใหม่ จะเกิดการปรับตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้สังเกตได้จากผลการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนในการปรับตัวอยู่ในเกณฑ์มาก แม้ว่าในช่วงแรกที่นักศึกษาเดินทางไปถึงประเทศจีนใหม่ ๆ เวลาที่จะต้องไปข้างนอก จะยังไม่คุ้นชินกับเส้นทาง สถานที่ต่าง ๆ ถ้านั่งรถประจำทางหรือรถไฟฟ้าใต้ดิน ก็ไม่รู้ว่าจะต้องลงสถานีไหน จะถามจะสื่อสารอย่างไร หรือปัญหาเพื่อนร่วมชั้นหรือเพื่อนร่วมห้องพัก เป็นชาวต่างชาติที่มาเรียนแลกเปลี่ยนด้วยตนเอง บางคนเวลาพูดภาษาจีนก็จะมีสำเนียงที่แตกต่างกันออกไป ฯลฯ ด้วยปัญหาการสื่อสารกันแล้วไม่เข้าใจ บางครั้งก็ทำให้ส่งสารผิดพลาด ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาของนักศึกษาส่วนมากที่ปรากฏ เช่น การเดินทางในช่วงแรกจะนั่ง TAXI ที่คล้ายกับ GRAB ที่ไทย เพราะเพียงบอกสถานที่ปลายทางให้ถูกต้อง คนขับเขาก็สามารถไปส่งถึงที่ได้ ส่วนปัญหาของเพื่อนในห้องเรียนที่เป็นชาวต่างชาติหรือการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ในช่วงแรก ถ้าไม่เข้าใจสิ่งที่เขาสื่อสาร ส่วนมากก็ให้เขาพูดซ้ำอีกรอบหรือไม่ก็เขียนให้อ่านตัวอักษรก็ได้ ดังนั้นถ้าอยากพัฒนาความสามารถด้านการสื่อสาร ควรที่จะพูดคุยกับทุก ๆ คน ไม่ต้องกลัว ไม่ต้องอาย พยายามพัฒนาทักษะในด้านการสื่อสารให้มากที่สุด และควรมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนระดับ 4 (HSK4) เพราะผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนระดับ 4 (HSK4) ถือเป็นมาตรฐานในการสื่อสาร ทำให้เรามีพื้นฐาน บางมหาวิทยาลัยจะต้องมีสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน ถึงจะเลื่อนชั้นได้ เช่น มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเซี่ยงไฮ้ ต้องมี HSK5 ถึงจะขึ้นชั้นปีที่ 4 ได้ ทั้งนี้ด้านการสื่อสารเป็นด้านที่มีผลคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวที่น้อยที่สุดจากในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าวิธีการปรับตัวในด้านนี้คือ ก่อนที่นักศึกษาจะไปศึกษาในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2 และ 3+1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ควรฝึกพูดกับอาจารย์หรือเพื่อนคนจีน เพื่อฝึกภาษา ก่อนที่จะไปใช้ในชีวิตจริง หรือเข้าร่วมกิจกรรม เข้าฟังอบรมกับทางภาควิชาภาษาจีนที่จัดขึ้นในการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะไปศึกษาจริงได้ ควรจะมีการเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการ

ใช้ชีวิตในต่างแดน การเรียนในประเทศจีนรวมถึงการศึกษาคู่มีนักศึกษาโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิตอย่างละเอียดเพิ่มเติมอีกด้วย

(3) การปรับตัวด้านสังคม การยอมรับบรรทัดฐานของสังคมใหม่หรือค่านิยมบางประการของสังคมใหม่หรือมีการตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่างไปจากเดิม แล้วต้องทำการปรับตัวเองเพื่อให้เกิดความสมดุลทางชีวภาพ เป็นการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ในภาวะที่เหมาะสมกับสภาพสิ่งแวดล้อมใหม่ ทั้งนี้ฝ่ายไหนจะเป็นผู้ที่ต้องปรับตัวมากกว่าหรือน้อยกว่ากันนั้นจะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ด้วย (陈国明, 2012) และจากผลการศึกษาที่ปรากฏคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวในด้านนี้อยู่ในเกณฑ์มาก ทั้งนี้ในช่วงแรกที่นักศึกษาเดินทางไปใช้ชีวิตอยู่ที่ประเทศจีน ด้วยสังคมและวัฒนธรรมใหม่ที่แตกต่างจากประเทศไทย เช่น วัฒนธรรมการรับประทานอาหารที่ประเทศจีนจะใช้ตะเกียบในการรับประทานอาหาร นักศึกษาที่ไปไม่สามารถใช้ตะเกียบในการทานอาหารได้ในบางเมนู มีความรู้สึกที่ไม่ชินกับการใช้ตะเกียบแน่นอนว่าในช่วงแรกที่ยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันที จำเป็นต้องอาศัยเวลา หรือแม้กระทั่งเวลาที่จะไปเที่ยวข้างนอกแบบไม่มั่นใจเพราะกลัวหลงทาง เส้นทางในจีนค่อนข้างสับสน โดยเฉพาะเส้นทางของรถไฟจีน สภาพภูมิอากาศ ในแต่ละพื้นที่จะต่างกันมาก เห็นได้ชัดคือ เมืองปักกิ่งที่เมืองปักกิ่ง เมื่อถึงช่วงหน้าหนาว จะมีอุณหภูมิที่ติดลบ ดังนั้น การปรับตัวในด้านสังคมนี้ ควรเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศจีนก่อน เช่น อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร มารยาทการคมนาคมต่าง ๆ การไปเที่ยวข้างนอกได้อย่างสบายใจ ให้หาเพื่อนคนจีน เพราะเพื่อนคนจีนจะรู้เส้นทางและสามารถสอนเราในเรื่องต่าง ๆ ได้ เช่น เรื่องการเดินทาง วัฒนธรรมต่าง ๆ การไปใช้ชีวิตอยู่ที่จีน เราควรศึกษาสภาพภูมิอากาศในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย จะได้เตรียมรับมือกับสภาพอากาศได้ทัน

(4) ด้านอาหาร เป็นด้านที่มีผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2+2 และ 3+1 เช่นกัน จากผลการสัมภาษณ์และข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุไว้ว่าปัญหาด้านนี้ช่วงแรกที่ยังไป ไม่คุ้นชินกับอาหารเมืองนั้น ๆ และไม่สามารถทานอาหารที่มีรสจัดและมีปริมาณน้ำมันมากได้ ดังนั้น วิธีการปรับตัวคือ นำอาหารสำเร็จรูปจากไทยติดไปด้วย และหาร้านจากในอินเทอร์เน็ต หรือ สอบถามอาจารย์ เพื่อน ๆ คนจีน ว่ามีร้านอาหารแนะนำบ้างไหม แต่ถ้าไม่สามารถปรับตัวในเรื่องอาหารได้จริง ๆ ก็ไปห้างสรรพสินค้า

ไปซื้ออาหารสำเร็จรูปมารับประทานก่อน ในส่วนของด้านอาหารที่นอกเหนือจากประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด ทางผู้วิจัยได้ไปศึกษาสืบค้นวิจัยที่มีผลต่อการปรับตัวด้านอาหาร และวิจัยที่สืบค้นได้เป็นวิจัยของ (ลิษา, วาสนา, ไพรินทร์, 2561, น. 84-85) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนิสิตบัณฑิตศึกษานานาชาติ คณะเกสซ์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์คือ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนิสิตบัณฑิตศึกษานานาชาติ คณะเกสซ์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวิจัยทางผู้วิจัยได้กล่าวไว้ว่า นิสิตต่างชาติมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ส่งผลให้นิสิตต่างชาติที่สมัครเข้าศึกษาในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะต้องเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับนิสิตไทยและเพื่อนนิสิตต่างชาติด้วยกัน ซึ่งมีความหลากหลายในเรื่องของวัฒนธรรม โดยในช่วงแรกที่นิสิตต่างชาติเดินทางเข้าศึกษา จะต้องเผชิญกับความแตกต่างและหลากหลายทางสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรมเช่น ด้านภาษา ด้านอาหารและสิ่งอุปโภคบริโภค ด้านการแต่งกายที่หลากหลาย เป็นต้น ซึ่งหากไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมใหม่ได้ จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต

(5) ด้านที่พักอาศัย ปัญหาด้านนี้มาจากผู้ถูกสัมภาษณ์จากมหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเชียงใหม่ โดยปัญหาด้านนี้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้พูดถึงปัญหาของค่าเช่าจ่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกที่อยู่ภายในที่พัก ปัญหาด้านนี้มาจากผู้ถูกสัมภาษณ์จากโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 มหาวิทยาลัยนานาชาติศึกษาเชียงใหม่ สอดคล้องกับผลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักคนที่ 5 ได้กล่าวถึงปัญหาที่พบไว้ว่า “ หอพัก มีค่าเช่าหอพักที่แพง เทอมละประมาณ 50,000 บาท แต่เนื่องจากเป็นนักเรียนทุนจึงทำให้ไม่ต้องจ่ายค่าหอพักด้วยตัวเอง ต่อมาคือเรื่องการซักผ้า เนื่องจากแต่ละชั้นจะมีเครื่องซักผ้าและเครื่องปั่นผ้าแค่ 1 เครื่อง บางครั้งอาจไม่ได้ซักชั้นเดียวกับห้องที่อยู่ บางครั้งต้องเอาเสื้อผ้าขึ้นไปซักชั้นอื่น และเครื่องปั่นผ้าก็ไม่มีประสิทธิภาพ ต่อมาคือมีลิฟต์ 3 ตัว แต่เนื่องจากทางหอพักมีคนอยู่เยอะมาก จึงทำให้ในบางครั้งต้องไต่บันไดแทน ” ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวก็สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Supapit (2011, p.12) กรณีนักศึกษาไทยไปศึกษาระยะสั้นที่มหาวิทยาลัยในกวางตุ้ง ประเทศจีนซึ่งตอนแรกก็ประสบปัญหาหนักมาก แต่เมื่อมีความกระตือรือร้นที่จะทำความเข้าใจและเรียนรู้ ค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ยอมรับความแตกต่างในท้ายที่สุดก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่น ลดความวิตกกังวลในการใช้ชีวิตในต่างประเทศได้

7.2 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในเรื่องนี้ พบว่า ปัญหาด้านการปรับตัวของนักศึกษาที่ไปโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านการเรียน ด้านการสื่อสาร ด้านอาหารและด้านที่พักอาศัย ทั้งนี้ นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีที่สุดในด้านสังคม รองลงมาคือด้านการเรียน และด้านการสื่อสาร โดยมีคำแนะนำการปรับตัวอยู่ในเกณฑ์มากน้อยตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาด้านต่างๆ ที่กล่าวมาเป็นเพียงปัญหาเล็กน้อยเท่านั้น นักศึกษาสามารถมีวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวได้และค่อยๆ ปรับตัวเข้ากับสังคมและวัฒนธรรมใหม่ได้โดยไม่ต้องอาศัยระยะเวลาในการปรับตัว ทั้งนี้ จะเห็นว่าปัญหาในการสื่อสาร (ภาษาจีน) ของนักศึกษาที่ไปโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิตอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีวิธีการแก้ไขและแนวทางการปรับตัวและพัฒนาตนเองในการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้น

1) ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ

สำหรับนักศึกษาที่มีความสนใจไปศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต ผู้วิจัยเห็นว่านักศึกษาควรมีแนวทางและวิธีการเตรียมตัวก่อนตัดสินใจไปศึกษาต่อประเทศจีน ดังนี้

(1) การเตรียมตัวด้านภาษาจีน สำหรับการสื่อสาร อย่างน้อยควรมีผลสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK4) ก่อนเดินทางไปศึกษาต่อ เพราะเป็นตัวชี้วัดความสามารถด้านการสื่อสารและด้านการเรียนของนักศึกษาได้

(2) การศึกษาข้อมูลมหาวิทยาลัยที่ประเทศจีนซึ่งสามารถสอบถามจากอาจารย์ในภาควิชาภาษาจีนและศึกษาข้อมูลจากหนังสือคู่มือแนวทางการปฏิบัติตัวของภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต อย่างละเอียด

(3) การติดต่อกับรุ่นพี่ที่เคยไปศึกษาในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขอคำแนะนำและข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในต่างประเทศได้อย่างละเอียดทุกขั้นตอน

(4) การเข้าร่วมฟังบรรยายเกี่ยวกับการไปศึกษาต่อในโครงการศึกษาต่อเนื่อง 2 + 2 และ 3 + 1 ภาควิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยรังสิตที่จัดขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตและช่องทางอื่น ๆ ไม่จำกัด

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในอนาคต

(1) สามารถขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างขึ้น เช่น กำหนดเป็นแต่ละภูมิภาคของประเทศจีน เนื่องจากแต่ละภูมิภาคมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ต่างกัน สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศและการดำรงชีวิต เป็นต้น

(2) สามารถกำหนดกลุ่มประชากรให้หลากหลาย โดยสามารถเพิ่มจำนวนประชากรที่ต้องการศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพิ่มเติม เป็นต้น

(3) สามารถศึกษาภูมิหลังของผู้เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติม เช่น ผลการเรียนรู้ ผลการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนและระยะเวลาในการศึกษาภาษาจีนว่ามีผลต่อการปรับตัวหรือไม่อย่างไร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑาทิพย์ บุญรอด. (2545). การสื่อสารเพื่อการปรับตัวในการทำงานของผู้บริหารญี่ปุ่น กรณีศึกษา บริษัท Daiwa Kasei (Thailand) Co., Ltd. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- รัชฎ์ชัย วิฑิตภูมิประเทศ. (2556). การปรับตัวทางทางสังคมและวัฒนธรรม กรณีศึกษานักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. 8(2) : 230-241.
- ปิยนุช ทองทั่ว. (2552). ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนไทยในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติ หลักสูตรประเทศอังกฤษ ระดับประถมศึกษาใน กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.
- มัญชรี โชติรสสุติ. (2556). การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนักเรียนไทยในต่างประเทศ. (การค้นคว้าอิสระหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- เมตตา วิวัฒนานุกูล. (2548). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ลัษชา ชุณหวิจิตร, วาสนา บุญสมัย และไพรินทร์ ต้นพุด. (2561). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของนิสิตบัณฑิตศึกษานานาชาติ. *วารสารMahidol R2R e-Journal*. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีสมพร สุขวงศา. (2551). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทแดงบ้านโพทอง เมืองนาชายทอง นะคอนหลวงเวียงจันทร์สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- สุพิชฌาย์ ทวีธนวิริยา, สุกัญญา วศินานนท์ และLiu Jiexiang. (2559). กลยุทธ์พิชิตการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนแบบใหม่ระดับ 4. *วารสารวิชาการ มทร.กรุงเทพมหานคร*. 10 (2).31.
- Li Danjie. (2007). Cross-cultural Psychosocial Adjustment of International Students in China and its Implications for Chinese Higher Institutions. *Journal of Yunnan Normal University*, 39, 50-53.
- Ren Zhiyuan. (2012). การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี. 20(34).185-201.
- Supapit Khamtab. (2011). *短期留学教育的跨文化适应证研究*. 华南理工大学, 国际教育学院, 广东广州.
- Taro Yamane. (1970). *Statistic : an Introductory Analysis*. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- 陈国明[文] 余彤[译].(2012). *跨文化适应理论构建*. 学术研究. 中国计量大学. 浙江杭州1(1):130-138.